

References:

1. Akbashev T. F. Valeopedagogika kak sistema / T. F. Akbashev // Problemy pedagogicheskoy valeologii. – Sankt-Peterburg, 1997. – S. 7-10.
2. Berulava M. N. Teoriya i praktika gumanizatsii obrazovaniya / M. N. Berulava. – Moskva : Gelios, 2000. – 336 s.
3. Levitskiy M. A. O sostoyanii glaz uchashchikhsya i ob izmenenii ikh prelomlyaemosti v techenii ucheniya: (Po dannym osmotra uchashchikhsya v selskikh i gorodskikh srednikh shkolakh) / M. A. Levitskiy. – Kiev : Tip. Un-ta sv. Vladimira aktsioner. o-va pech. dela N. T. Korchak, 1909. – 171 s.
4. Osovskiy Ye. G. Deyateli obshchestvenno-pedagogicheskogo dvizheniya i pedagogi Russkogo Zarubezhya. 150 biografii. / Ye. G. Osovskiy. – Saransk : Izd-vo Mordov. ped. univer. im. Kryange, 1997. – 99 s.
5. Pristupa Ye. N. Teoretiko-metodologicheskie osnovy individualnogo sotsialnogo zdorovya detey shkolnogo vozrasta: sotsialno-pedagogicheskiy aspekt : monografiya / Ye. N. Pristupa. – Moskva, 2007. – 258 s.
6. Sergeeva T. B. Sotsialnoe zdorove: filosofskiy aspekt : uchebnoe posobie / T. B. Sergeeva. – Stavropol, 2003. – 2 s.
7. Shinvalova A. N. Zarozhdenie shkolnogo zdavookhraneniya v Rossii / A. N. Shinvalova. – Moskva : MPA – Press, 2006.

Дудка Т. Ю. Валеологическая центрированность двигательной активности как предмет историко-педагогического анализа.

В данной статье охарактеризованы глубину разработанности валеологического вопроса двигательной активности на канве историко-педагогической прошлого XIX – нач. XX в. Проанализированы отечественные подходы к обоснованию отдельных аспектов исследуемой проблематики, сделан акцент на необходимости поддержания оптимальных условий для роста здорового подрастающего поколения.

Персонифицировано вопрос участия профессорско-преподавательского состава Университета св. Владимира в иностранных научно-практических мероприятиях XIX в. с целью обсуждения вопросов школьной валеологии.

Ключевые слова: здоровье, двигательная активность, валеология, заболеваемость, дети.

Dudka T. Yu. Valeologicheskaya centering of motor activity as a subject of historical and pedagogical analysis.

This article describes the depth of elaboration of the valeological question of motor activity on the canvas of the historical and pedagogical past XIX – early. Twentieth century The domestic approaches to the substantiation of certain aspects of the studied problem are analyzed, the emphasis is placed on the need to maintain optimal conditions for the growth of a healthy younger generation.

Personalization of the issue of the participation of the teaching staff of the University of St. Volodymyr in foreign scientific-practical events of the nineteenth century with the purpose of discussing issues of school valeology.

Keywords: health, motor activity, valeology, morbidity, children.

УДК 378.011

Завгородня Т. К.

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПІДГОТОВКИ КОМПЕТЕНТНИХ ФАХІВЦІВ З ТУРИЗМУ: ІСТОРИОГРАФІЧНИЙ АНАЛІЗ

У статті окреслено педагогічні умови підготовки фахівців з туризму в контексті історіографічного аналізу. Охарактеризовано такі різновиди професійної компетентності фахівців: персональна, спеціальна, соціальна, поліпрофесійна тощо.

Підкреслюється, що компетентність туристичних фахівців є поєднанням професійної підготовки та діяльності, яка віддзеркалює рівень готовності майбутнього спеціаліста до особистісного та кар'єрного зростання, успішної реалізації покладених на нього функцій.

Ключові слова: педагогічні умови, туризм, підготовка компетентних фахівців, історіографічний аналіз.

Підготовка компетентних фахівців з туризму є досить складною і багатоаспектною педагогічною проблемою. Підтвердженням актуальності даного твердження слугує активізація курсу на євроінтеграцію держави у світовий освітній простір, модернізація системи вищої освіти шляхом внесення змін до Закону України “Про вищу освіту”.

Соціально-економічні перетворення обумовили формулювання цілого ряду вимог до рівня якісної підготовки фахівців з туризму, що сьогодні є одним із ключових питань успішної роботи туристичного підприємства.

Окремі аспекти досліджуваного питання знаходимо у працях Л. Виготського, Ю. Лаврик, Т. Дудки, Н. Печенюк, В. Розової, Е. Смирнової та ін. Проте проблема створення ефективних педагогічних умов для якісної підготовки компетентних фахівців з туризму в розрізі історіографічного аналізу залишається недостатньо дослідженою.

Вивчення джерельної бази засвідчило, що продуктивний розвиток туристичної галузі визначається двома ключовими групами факторів. Першу формують об’єктивні (рівень розвитку матеріально-технічної бази та якісної професійної підготовки кадрів), другу презентують суб’єктивні (формування стійких мотивів та ціннісних орієнтацій, актуалізація значення здоров’я в загальній ієрархії цінностей особистості та суспільства в цілому) фактори.

Т. Ананьєва зазначає, що туризм є “...об’єктом управління соціальної сфери, що представлений сукупністю галузей, підприємств і організацій, які тією чи іншою мірою визначають спосіб та рівень життя населення, їх добробут і споживання” [1, с. 74]. Авторка акцентує увагу на необхідності створення сприятливих педагогічних умов для формування компетентних фахівців з туризму, що на соціокультурному рівні відтворюється у:

- підготовці якісних трудових ресурсів шляхом впливу на фізичну працездатність та розумову діяльність особистості, активізації загальної витривалості організму, вдосконалення вольових та моральних якостей, формування позитивного емоційного фону;

- розширенні кількості туристичних організацій, у тому числі за рахунок розвитку недержавних. Така подієвість відображається у зростанні якості пропонованих туристичних послуг, унаслідок чого конкурентні переваги на ринку стають очевидними, та розширенні кількості робочих місць;

- зростанні кількісних показників податкових надходжень до бюджету від виробництва та реалізації туристичних послуг;

- формуванні стійких життєвих поглядів, підсилених почуттями відповідальності та патріотизму.

Основними напрямками стратегії розвитку сфери туризму визначені наступні:

- залучення максимальної кількості населення до туристичних заходів шляхом покращення рівня якості життя населення;

- забезпечення інноваційного характеру створення й розвитку інфраструктури галузі;

- вдосконалення фінансового та кадрового забезпечення туристської діяльності;

- підвищення конкурентоспроможності українського туризму на міжнародній арені за рахунок створення ефективної системи підготовки висококваліфікованих фахівців через залучення новітніх наукових розробок.

У контексті досліджуваної проблематики зупинимося детальніше на розгляді проблеми підготовки компетентних фахівців з туризму, яка у розрізі історіографічного аналізу дозволить актуалізувати завдання організації ефективних педагогічних умов у вищій школі.

Учена І. Зимня ототожнювала якісну підготовку компетентних фахівців для сфери туризму, як одну з пріоритетних проблем освітнього сьогодення. Свої авторські погляди дослідниця характеризувала наступним чином: "...від наявності ефективних педагогічних умов підготовки майбутніх фахівців з туризму залежить у майбутньому рівень національного доходу держави та розширене відтворення виробничих сил суспільства" [4, с. 34-42]. Основним предметом дослідження названої авторки є розробка ефективних технологій освітньої діяльності, зорієнтованих на формування професійних умінь і навичок у процесі підготовки фахівців з туризму.

Дослідник І. Зорін акцентував увагу читачів на розгляді організаційної складової педагогічних умов продуктивної підготовки компетентних фахівців з туризму. У своєму дослідженні автор зауважив, що "...більшість працівників, які є посадовими особами в галузі туризму не мають диплому, підтверджуючого профільну кваліфікацію" [5, с. 117]. Створення відповідних педагогічних умов для підвищення кваліфікації працівників названої галузі є нагальною потребою сьогодення. Реалізуючи практично функцію менеджменту, фахівці з туризму мають змогу успішно отримувати спеціальну освітню підготовку або залучатися до перепідготовки в спеціально-організованих педагогічних умовах вищої школи.

За словами Є. Єгорової, організація таких "спеціально-організованих" педагогічних умов підготовки компетентних фахівців туристського профілю на рівні сучасної вищої школи відтворюється у "... змісті, програм і технологій неперервної підготовки студентів, які здатні забезпечити ефективну та якісну освіту в галузі туризму" [3, с. 22-25].

Розглядаючи теоретичні та практичні складові якісної професійної підготовки компетентних фахівців туризму, Л. Сакун підкреслила, що "...гуманітаризація освітнього процесу передбачає першочерговий розвиток особистості студента – майбутнього фахівця з туризму у відповідних педагогічних умовах, сприятливих для розширення спектру професійних якостей та здібностей" [6, с. 188].

Досліджуючи проблему формування фахівців з туризму в умовах соціально-економічних трансформацій, Т. Ананьєв розробив комплекс ключових компетенцій, які включають наступні компоненти: "...організаційну, управлінську, інформаційну, аналітичну і загальнокультурну" [1, с. 92-103].

Сьогодні прийняті до реалізації державні стандарти вищої освіти, в яких передбачено дворівневу систему підготовки бакалаврів та магістрів на компетентнісній основі. Дефінітивна сутність понять "компетенція" та "компетентність" часто вживаних взаємопов'язано, проте має різне змістове навантаження. Порівняльна характеристика причинно-наслідкових зв'язків показників ефективної діяльності туристичного підприємства від наявних професійних компетенцій фахівців з туризму відображено у таблиці 1.

Т а б л и ц я 1

Професійні компетенції фахівців з туризму та показники діяльності туристичного підприємства: точки дотику

Професійні компетенції	Показники діяльності туристичного підприємства
Створити умови для підвищення ефективності діяльності	динаміка зростання індивідуальних показників розвитку професійних якостей працівників
	продуктивна участь у виставкових заходах загальнодержавного та міжнародного значення
	високі показники якісно підготовлених фахівців за спеціальністю
Забезпечити ефективне використання фінансових ресурсів туристичного підприємства. Використовувати основні	ефективне залучення додаткового бюджетного фінансування
	надання додаткових платних освітніх послуг (напр. стажування)

Професійні компетенції	Показники діяльності туристичного підприємства
методи фінансового менеджменту	належне використання потенціалу грантів
Створити умови для підвищення рівня професійної майстерності керівних кадрів	високий рівень кваліфікації персоналу
	зростаючі показники руху персоналу
	належний рівень співпраці персоналу
Визначити маркетингову політику підприємства у контексті пошуку конкурентних переваг	майстерно залучена база нових клієнтів
	ефективна взаємодія з вищими навчальними закладами та іноземними партнерами
	продуктивне просування туристичного продукту: робота із ЗМІ змістовне розширення кількості додаткових послуг

Перелік основних компетенцій, якими повинен володіти сучасний компетентний фахівець з туризму, подає у своєму доробку І. Зимня. На загальнотеоретичному рівні науковець відносить до їх переліку: “домінантність, інтелект, креативність, емоційну врівноваженість, відповідальність, надійність, рішучість, комунікабельність, агресивність і прагнення до досягнення поставлених цілей” [4, с. 41].

Поняття “компетентність” та “професійна компетентність” у багатьох літературних джерелах трактується як знання сутності професійної діяльності, способів і засобів досягнення поставлених цілей [1; 3; 4; 6].

Досить цікавий підхід до формулювання різновидів компетентності подає А. Маркова, виділяючи такі види:

- а) *спеціальна* – у межах конкретної спеціальності;
- б) *соціальна* – у сфері спілкування і взаємодії;
- в) *персональна* – у галузі способів покращення результатів власної діяльності, підвищення ефективності праці за рахунок використання власних індивідуально-особистісних особливостей і професійно-психологічного потенціалу;
- г) *поліпрофесійна* – складає основу практично всіх видів праці, репрезентується через ерудицію та всебічний розвиток;
- г) *екстремальна* – відтворюється в незвичних і стресових ситуаціях;
- д) *аутокомпетентність* – відображається в області внутрішнього світу, (адекватних уявлень про себе, здібностей, потреб, цілей, мотивів, ціннісних орієнтацій та ін.) [2, с. 15-18].

Комплекс ключових компетентностей фахівця з туризму, Є. Єгорова презентувала у складі: “... організаційної, управлінської, інформаційної, комунікативної, аналітичної і загальнокультурної складових” [3, с. 25-26].

Аналіз літературних джерел дозволив виділити наступні ознаки професійної компетентності фахівців з туризму: володіння професійною діяльністю у визначеній галузі на досить високому рівні, здатність до проектування подальшого професійного розвитку, репрезентація професійної відповідальності та вміння налагоджувати комунікативні зв’язки.

Вивчення поняття “компетенція” та “компетентність” привело нас до розуміння того, що змістове наповнення останнього є значно ширшим у порівнянні зі своїм послідовником. Компетентність включає не лише професійні знання та вміння, але в значній мірі визначає спрямованість особистості (мотивацію, ціннісні орієнтації тощо), а також формування визначених якостей особистості фахівця.

Детальне дослідження праць перелічених вчених дозволило нам сформулювати авторське визначення педагогічних умов підготовки компетентних фахівців з туризму, які є системоутворюючим фактором якісної професійної підготовки до майбутньої діяльності, що забезпечується сукупністю професійних знань, умінь і навичок, визначається готовністю фахівця до успішної реалізації управлінських функцій на рівні туристичної організації, сприяє подальшому професійному зростанню.

Історіографічний аналіз поглядів різних учених на окремі аспекти досліджуваної проблематики дозволив нам сформулювати наступні висновки:

– діяльність фахівця туризму на сьогодні є досить поширеною, оскільки охоплює всі галузі сфери послуг;

– функціональні обов'язки спеціаліста поширюються на декілька сторін соціального життя: надання рекреаційних послуг, створення і просування туристичної послуги, управління інформаційними та маркетинговими процесами, керівництво туристичними організаціями;

– багатоаспектність та багаторівневість організації їх професійної підготовки вимагає спеціального наукового обґрунтування цілого спектру ефективних педагогічних умов.

Ураховуючи той факт, що змістове наповнення профільних наукових праць містить досить широкі узагальнення проблеми підготовки компетентних фахівців з туризму, перспективним для подальшого дослідження видається деталізація організаційної складової педагогічних умов сучасної вищої школи.

Використана література:

1. *Ананьева Т. Н.* Особенности образовательных программ подготовки специалистов для индустрии туризма / Т. Н. Ананьева, Г. И. Илюхина // Профессиональное образование в сфере туризма как условие повышения качества туристических услуг : сб. матер. конф. – Москва, 2012. – С. 92-106.
2. *Ананьева Т. Н.* Тенденции инновационного развития образования в области сервиса и туризма / Т. Н. Ананьева // Наука и туризм : стратегия взаимодействия : сб. матер. конф. – Москва, 2012. – С. 14-18.
3. *Егорова Е. Н.* Содержание практико-ориентированной подготовки студентов-менеджеров сферы туризма / Е. Н. Егорова // Общество и право. – 2012. – № 4. – С. 22-27.
4. *Зимняя И. А.* Ключевые компетенции – новая парадигма результата образования / И. А. Зимняя // Высшее образование сегодня. – 2003. – № 5. – С. 34-42.
5. *Зорин И. В.* Профессиональное образование и карьера в туризме : учебник для вузов / И. В. Зорин, А. И. Зорин. – Москва : Спорт, 2005. – 528 с.
6. *Сакун Л. В.* Теория и практика подготовки специалистов сферы туризма в развитых странах мира. – Киев : МАУП, 2004. – 399 с.

References:

1. *Ananeva T. N.* Osobennosti obrazovatelnykh programm podgotovki spetsialistov dlya industrii turizma / T. N. Ananeva, G. I. Pyuhina // Professionalnoe obrazovanie v sfere turizma kak uslovie povysheniya kachestva turisticheskikh uslug : sb. mater. konf. – Moskva, 2012. – P. 92-106.
2. *Ananeva T. N.* Tendentsii innovatsionnogo razvitiya obrazovaniya v oblasti servisa i turizma / T. N. Ananeva // Nauka i turizm: strategiya vzaimodeystviya : sb. mater. konf. – Moskva, 2012. – P. 14-18.
3. *Egorova E. N.* Soderzhanie praktiko-orientirovannoy podgotovki studentov-menedzherov sfery turizma / E. N. Egorova // Obschestvo i pravo. – 2012. – № 4. – P. 22-27.
4. *Zimnyaya I. A.* Klyucheverye kompetentsii – novaya paradigma rezultata obrazovaniya / I. A. Zimnyaya // Vyisshee obrazovanie segodnya. – 2003. – № 5. – P. 34-42.
5. *Zorin I. V.* Professionalnoe obrazovanie i karera v turizme : uchebnik dlya vuzov / I. V. Zorin, A. I. Zorin. – Moskva : Sport, 2005. – 528 p.
6. *Sakun L. V.* Teoriya i praktika podgotovki spetsialistov sfery turizma v razvityih stranah mira. – Kiev : MAUP, 2004. – 399 p.

Завгородня Т. К. Педагогические условия подготовки компетентных специалистов туризма: историографический анализ.

В данной статье обозначены педагогические условия подготовки специалистов туризма в контексте историографического анализа. Охарактеризованы такие разновидности профессиональной компетентности специалистов по туризму как: персональная, специальная, социальная и полипрофессийна.

Подчеркивается, что компетентность туристических специалистов является сочетанием профессиональной подготовки и деятельности, отражает уровень готовности будущего специалиста к личностного и карьерного роста, успешной реализации возложенных на него функций.

Ключевые слова: педагогические условия, туризм, подготовка компетентных специалистов, историографический анализ.

Zavgorodnja T. K. Pedagogical conditions of preparation of competent properties of tourism: historiographic analysis.

In this article the essence bahatoaspektist training managers of tourism industry, which responds to the social, political and cultural deviation.

Outlined socio-educational and socio-economic significance of tourism, which manifests itself in the preparation of high-quality human resources, expansion of tourist organizations, increasing the income, forming positive life attitudes.

Based on the definitive analysis presents the results of research training manager problems of tourism in the pedagogical context. The essence of the definitions of "training manager of tourism" and "competence".

Author determined professional competence manager researched areas that directly proportional effect on the performance of tourist enterprises. We consider the following types of professional competence tourist profile manager, as special, social, personal, poliprofesiyna, extreme, autokompetentnist.

It is emphasized that competence manager tourism industry is a symbiosis of training and activity, which determines readiness for personal and professional career development and successful implementation of management functions.

Keywords: tourism, pedagogical conditions, tourism, training of competent specialists, historiographic analysis.

УДК 53(07)

Касянова Г. В.

РОЗВИТОК ПІЗНАВАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ І ЗДІБНОСТЕЙ УЧНІВ НА УРОКАХ ФІЗИКИ

Головним показником ефективності навчання стає не лише і не стільки сума предметних знань, засвоєних учнями, скільки сформованість у них умінь і навичок самостійно здобувати нові знання у процесі навчальної діяльності. Говорячи про пізнавальний інтерес як про рушійну силу всього процесу навчання, не слід забувати, що цей процес не повинен пристосовуватися до індивідуальних і частенько обмежених інтересів учня. Навчання повинне виражати передусім потреби й інтереси суспільства, але це є і майбутні потреби й інтереси дитини, коли вона виростає в активного учасника суспільного життя і виробництва. Пізнавальна діяльність учня досягає найвищого рівня творчого засвоєння знань, якщо він сам формулює проблему. Важливим засобом формування пізнавальних інтересів учнів, виховання у них емоційності як риси особистості можуть стати ті елементи наукової біографіки, які показують романтику наукового пошуку тощо.

Ключові слова: навчання фізики, пізнавальна діяльність, пізнавальний інтерес, здібності учнів.

Стрімкий розвиток науки, техніки і технологій, проникнення наукових методів у всі сфери людської діяльності викликають необхідність формування творчих і пізнавальних здібностей кожного учня. Головним показником ефективності навчання стає не лише і не стільки сума предметних знань, засвоєних учнями, скільки сформованість у них умінь і навичок самостійно здобувати нові знання у процесі навчальної діяльності. Деяким "сухим залишком" усього навчання фізики, коли будуть забуті часткові факти, формули, доведення, визначення, повинні залишитися фундаментальні знання і вміння, які дозволять людині, незалежно від роду її діяльності, розібратися в нових явищах, тенденціях, продуктах науково-технічного і технологічного прогресу, успішно